

Grondwater op Peil!

Projectgroep GOP bij pomp Erasmussingel

Hillegersberg, 10 januari 2021

Inspraakreactie GRP5, woensdag 13 januari 2021

Beste voorzitter en leden commissie,

Dank voor de gelegenheid om in te spreken. Ik ben Andreas van Rooijen, woordvoerder van het GOP, dat staat voor de pilot “Grondwater Op Peil!”, uit de Bloemen- en Gravenbuurt, Kleiwegkwartier. Ik spreek in namens het GOP en grondwaterdeskundige Sieb de Jong.

In het funderingsgebied Hillegersberg zetten bewoners zich al meer dan tien jaar in voor het voorkomen van voortschrijdende paalrot. In de bijlage geven wij onze “lessons learned” van het beheer van het watersysteem en bewonersparticipatie.

Al vaker sprak ik in namens mijn buurt. Wij hebben last van paalrot als de grondwaterstand te laag is en om die reden vroegen wij u om een pomp. En die kregen we ook. Wij zijn daar enorm blij mee. Want als de palen onder water staan dan maakt schimmel geen kans. Dat scheelt al snel 90.000 euro aan funderingsherstel per pand. De vorige keer dat ik insprak, dat was op 13 februari 2019, vertelde ik hoe goed de pomp werkt. Ik nodigde u uit om op werkbezoek naar de wijk te komen en velen van u hebben dat inderdaad gedaan.

Op aandringen van de cie. BWB heeft wethouder Eerdmans in september 2017 ingestemd met het uitvoeren van de pilot “Grondwater op Peil!” en met het meenemen van de Gravenbuurt. Onze pilot is gebaseerd op het vigerend GRP4 en de aangenomen motie Rotterdams Deltaplan Grondwater van medio 2017 van SP, VVD en PvdA. In deze motie wordt overwogen dat grondwaterstanden niet slechts een gegeven kunnen zijn op basis van het singel-peil, maar zouden moeten voortvloeien uit een zorgvuldige afweging gebaseerd op nulmetingen en risicoanalyses. De risicoanalyses kunnen

met een maatschappelijke kosten en baten analyse (MKBA) afgewogen worden. Ik ben van mening dat de aanbevelingen van de pilot gebaseerd moeten zijn op het vigerend GRP4 en een MKBA.

De nulmeting van de pilot startte in november 2017. Op 7 november 2018 verrichtten wethouder Wijbenga en hoogheemraad Gerts de officiële opening van pomp en spraken inspirerende woorden.

Overheden en bewoners hebben veel gegevens verzameld tot in de haarvaten van het watersysteem. Inmiddels leggen wij samen met de ambtenaren van gemeente en waterschap de laatste hand aan een rapport. Het blijkt dat de pomp goed werkt en de grondwaterstand op peil houdt. Bewoners willen tien cm meer water in het DI systeem hebben om alle palen goed onder water te zetten. Tevens is gebleken dat de ondergrond goed doorlatend is en dat het technisch niet mogelijk is om individuele maatregelen te nemen. Het water vloeit te gemakkelijk weg. Wel is de ondergrond zeer geschikt voor een gemeenschappelijk systeem, zoals het huidige systeem van drainage- infiltratie leidingen met pomp bij de Erasmussingel. Helaas heeft de eindrapportage van het in november 2019 beëindigde experiment bij de gemeente een lage prioriteit. Als bewoners hebben wij grote delen van het concept eindrapport geschreven. Het is nu aan de gemeente om het eindrapport uit te brengen.

Gebleken is dat in een MKBA-analyse de baten de kosten aanzienlijk overtreffen. Bij de baten gaat het niet alleen om vermeden kosten van funderingsherstel maar ook om vermeden kosten van bodemdaling. Tevens kan een bijdrage geleverd worden aan het vasthouden van hemelwater in de bodem. In vergelijking met de nulperiode heeft het aanzetten van de pomp geen meldingen van wateroverlast opgeleverd.

De variabele kosten van de pomp zijn volgens een opgave van de gemeente 2 à 3 duizend euro per jaar. De pomp zelf, dus zonder behuizing en dergelijke, kost nieuw ongeveer 1 à anderhalf duizend euro. Het gaat hier om beperkte investeringen, zeker in vergelijking met de kosten van funderingsherstel.

Nu wordt het GRP5 besproken. Het GRP5 houdt niet van waterpompen zoals die van ons. Dat vinden wij natuurlijk jammer. Ook vinden wij het jammer dat weinig aandacht wordt besteed aan droogte. De jaren 2018, 2019 en 2020 waren droog tot extreem droog. Helaas worden in het GRP5 droogte en klimaatverandering en de effecten van droogte niet uitgewerkt.

Wel legt het GRP 5 extra voorwaarden aan bewoners op waaraan wij praktisch niet altijd kunnen voldoen en die verder ook geen bijdrage leveren aan de oplossing.

U heeft ook de bijdrage gelezen van Rob Beek, de voorzitter van het SBH. Het GOP maakt deel uit van het SBH. Wij ondersteunen zijn bijdrage volledig. Het verschil tussen de Bloemenbuurt en de andere buurten is echter dat wij al een pomp hebben, bewezen hebben dat hij goed werkt en dat hij geen overlast veroorzaakt.

Maar onze boodschap is in wezen hetzelfde: laat ons rustig doorgaan met experimenteren en het zoeken naar de ideale oplossing. Help ons het probleem op te lossen en leg geen extra en onnodige blokkades op ons pad.

Afrondend verzoeken wij:

- 1) het eindrapport pilot "Grondwater op Peil!" voortvarend af te ronden en voor het zomerreces van 2021 te bespreken in de cie. BWB;**
- 2) de pilot met de pomp in de komende tien jaar in de Graven- en Bloemenbuurt voort te zetten, zonder dat hiervoor aanvullende voorwaarden door de bewoners hoeven te worden vervuld.**

Ik vind het jammer dat de huidige setting u niet in de gelegenheid stelt om mij vragen te stellen. Maar u kunt mij altijd bellen op 06-1133.3037.

Bijlage

Lessons learned: beheer watersysteem en bewonersparticipatie

In de afgelopen tien jaar hebben de gemeente, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en de bewonersgroepen in het funderingsgebied Hilleegersberg veel ervaring opgedaan met het beheer van het watersysteem en bewonersparticipatie. In het volgende worden de “lessons learned” van het beheer van het watersysteem en bewonersparticipatie samengevat. Verwacht wordt dat door het veranderen van het klimaat het beheer van het watersysteem verandert en dat bewonersparticipatie steeds belangrijker wordt.

Beheer watersysteem

In het GRP5 wordt gesproken van het verwerken van grondwater, een technocratische benadering van het beheer van de waterhuishouding. Maatregelen om de waterhuishouding te verbeteren vragen om een gedetailleerd inzicht het watersysteem. Het is een proces van meten, weten, begrijpen en sturen (Hoogland et al, 2020). Bij het vasthouden van regenwater in de openbare ruimte is de opgave om het watervasthoudend vermogen tot in de kleinste haarvaten van het systeem te vergroten: “dotteren van de haarvaten”. Dit is een opgave om vooral op te pakken in de dicht bebouwde stadwijken van de stad (Gemeente Rotterdam dS+V, juni 2011). Vanuit dit perspectief zijn in de pilot “Grondwater op Peil” door overheden en burgers gezamenlijk gegevens verzameld en geanalyseerd. Het betreft gegevens van de openbare ruimte, de bebouwing en voor- en achtertuinen van panden. Gebleken is dat deze benadering succesvol is. Het gedetailleerde begrijpen van het watersysteem is de basis voor het nemen van (kleinschalige) doelmatige maatregelen waterbeheer. Hiervoor is bewonersparticipatie onmisbaar.

Bewonersparticipatie

In het funderingsrisicogebied Hilleegersberg verloopt de bewonersparticipatie moeizaam. In de pilot “Grondwater op Peil!” is gebleken dat bewoners een substantiële bijdrage leveren aan het verzamelen van historische gegevens, aan het handmatig meten van grondwaterstanden en het peilen van infiltratie- en drainageleidingen en aan het waterstaatkundig toezicht op het uitvoeren van het vervangen van riolen en het aanleggen van drainage-infiltratieleidingen. Bij het verzamelen van historische gegevens van dichtbebouwde stadwijken, zoals de Graven- en Bloemenbuurt, gaat het om gegevens vanaf jaar van het bouwrijpmaken van de wijk (omstreeks 1920). In Hilleegersberg zijn deze gegevens uitstekend gedocumenteerd. De bewoners kennen deze geschiedenis en maken hiervan gebruik.

Gebleken is dat de gemeente terughoudend is bij het handmatig meten van grondwaterstanden door bewoners. Dit ondanks het feit dat bewoners de peilbuizen van het gemeentelijke grondwatermeetnet veel frequenter meten dan de gemeente.

Gebleken is dat bij het toezicht van het vervangen van riolen en het aanleggen van drainage-infiltratieleidingen het toezicht van de gemeente zich beperkt tot het uitvoeren van de werkzaamheden. De bewoners zijn de “ogen en oren” geworden bij het beoordelen van het waterstaatkundig functioneren van te vervangen riolen en aan te leggen drainage-infiltratieleidingen.

Geconcludeerd wordt dat het een uitdaging is voor de gemeente om gebruik te maken van de inzet en kennis van bewoners.